

Veikla Nr. 1.2.5 „Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo gebėjimų stiprinimo priemonių parengimas ir diegimas“

GALUTINĖ ATASKAITA

TURINYS

ĮVADAS	3
1 PASLAUGŲ APRAŠAS	4
1.1 PVSV mokymo programos poreikio pagrindimas	4
1.2 Paslaugų apimtis	5
1.3 Paslaugų atlikimo terminai	5
2 PVSV MOKYMO PROGRAMA	6
2.1 PVSV mokymo programos tikslas ir rezultatai	6
2.2 PVSV mokymo programos aprašo struktūra	7
2.3 PVSV mokymo modulių sąrašas ir jų trukmė	7
2.3.1 Naudoti mokymo metodai	12
2.4 Praktinės užduotys ir jų trukmė	13
2.5 Mokymo priemonės	13
2.6 Mokymo programos dėstytojai	14
3 PVSV MOKYMAI	17
4 PARAMA DARBO GRUPEI	23
PRIEDAI	24
1 PRIEDAS PVSV MOKYMO PROGRAMA	
2 PRIEDAS PVSV MOKYMO TVARKARAŠTIS	
3 PRIEDAS METODINĖ MEDŽIAGA MOKYMŲ VYKDYTOJAMS	
4 PRIEDAS PVSV MOKYMO PROGRAMOS METODINĖ MEDŽIAGA MOKYMŲ DALYVIAMS	
5 PRIEDAS PRAKTINĖS UŽDUOTYS IR SU JOMIS SUSIJUSI MEDŽIAGA MOKYMŲ DALYVIAMS	
6 PRIEDAS SKAIDRIŲ, KURIOS BUVO NAUDOJAMOS MOKYMŲ METU, KOMPLEKTAS	
7 PRIEDAS LEKTORIŲ KVALIFIKACIJĄ ĮRODANTYS DOKUMENTAI	

8 PRIEDAS MOKYMŲ DALYVIŲ SĄRAŠAI (I IR II GRUPĖS)

9 PRIEDAS PVSV MOKYMO ŽINIŲ ĮVERTINIMO TESTAI (I IR II GRUPĖS)

10 PRIEDAS PVSV MOKYMO ŽINIŲ ĮVERTINIMAI (I IR II GRUPĖS)

11 PRIEDAS PVSV MOKYMO DALYVIŲ PAŽYMĖJIMŲ SĄRAŠAS (I IR II GRUPĖS)

12 PRIEDAS PAŽYMĖJIMO, PVSV MOKYMO DALYVIAMS, PAVYZDYS

13 PRIEDAS PVSV MOKYMO KOKYBĖS VERTINIMO KLAUSIMYNAI (I IR II GRUPĖS)

14 PRIEDAS PVSV MOKYMO KOKYBĖS VERTINIMO SUVESTINĖ (I IR II GRUPĖS)

IVADAS

Ši galutinė ataskaita parengta vadovaujantis 2015 m. gegužės mėn. 29 d. paslaugų sutartimi Nr. SMLPC2015/14/15069, vykdant veiklą Nr. 1.2.5 „Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo gebėjimų stiprinimo priemonių parengimas ir diegimas“ (kodas pagal Bendrąjį viešųjų pirkimų žodyną: 80510000-2 „Specialistų mokymo paslaugos“ ir 80520000-5 „Mokomosios priemonės“), įgyvendinant 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ priemonės VP1-4.3-VRM-02-V „Viešųjų politikų reformų skatinimas“ valstybės projektą „Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo plėtojimas Lietuvoje“ (Nr. VP1-4.3-VRM-02-V-04-001). Šioje ataskaitoje yra aprašytas suteiktų paslaugų rezultatas.

Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo (toliau – PVSV) gebėjimų stiprinimo priemonių parengimas ir diegimas skirtas pasiekti valstybės projekto „Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo plėtojimas Lietuvoje“ uždavinį – parengti poveikio visuomenės sveikatai vertinimo tobulinimo ir plėtojimo priemones, stiprinti administracinius poveikio visuomenės sveikatai vertinimo gebėjimus.

Tikslas – stiprinti PVSV procedūrose dalyvaujančių institucijų specialistų gebėjimus, gilinti bei atnaujinti žinias bei praktinius įgūdžius.

Užsakovas – Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras, Kalvarijų g. 153, LT-08221 Vilnius. biudžetinė įstaiga, tel. (8~5) 270 0107, faks. (8~5) 273 7397, el. p. smlpc@smlpc.lt, kodas 191347976.

Projekto vykdytojas - UAB „Sweco Lietuva“, V.Gerulaičio g. 1, 08200 Vilnius, tel. (8 5) 262 2621, faks. (8 5) 261 7507, el.p. info@sweco.lt.

1 PASLAUGŲ APRAŠAS

1.1 PVSV mokymo programos poreikio pagrindimas

Visuomenės sveikatos profesinio tobulinimo kursai skirti stiprinti administracinius poveikio visuomenės sveikatai vertinimo gebėjimus. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimas Lietuvoje vykdomas jau daugiau kaip 10 metų. Per tą laiką pasikeitė PVSV procedūros. PVSV Lietuvoje vykdomas siekiant konstatuoti planuojamos ūkinės veiklos atitiktį visuomenės sveikatos teisės aktų reikalavimams. Ši tvarka riboja poveikio visuomenės sveikatai vertinimą taikyti platesniame kontekste, t.y. plačiau naudoti mokslo duomenis, vertinti atitiktį nustatytiems visuomenės sveikatos ugdymo tikslams. Tobulinimo programa siekiama pagilinti poveikio visuomenės sveikatai vertinimo, atliktų vertinimų analizės gebėjimus pagal šiuo metu galiojančią vertinimų tvarką bei gebėjimus taikyti PSO poveikio visuomenės sveikatai vertinimo koncepciją.

Visuomenės sveikatos profesinio tobulinimo kursų programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. gruodžio 14 d. įsakymo Nr. V-1023 „Dėl visuomenės sveikatos priežiūros specialistų profesinio tobulinimo kursų programų turinio reikalavimų aprašų ir profesinio tobulinimo kursų organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 151-6800), profesinio tobulinimo kursų programos turinio reikalavimų aprašu.

2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ įgyvendinimo priemonės VP1-4.3-VRM-02-V „Viešųjų politikų reformų skatinimas“ projekto „Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo plėtojimas Lietuvoje“ veiklos „Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo suinteresuotų dalyvių poreikių ir galimybių nustatymas“ ataskaitos išvadose pateikta aktuali poveikio sveikatai vertinimo proceso dalyvių problema – specialistų kvalifikacijos tobulinimas. Apklausoje dalyvavę respondentai nurodė, kad poveikio sveikatai vertinimo ataskaitų rengėjams ir vertintojams žinių ir gebėjimų pakanka ne visose poveikio sveikatai vertinimo srityse, tačiau šiuo metu mūsų šalyje visuomenės sveikatos specialistų kvalifikacijos kėlimo galimybės ribotos dėl profesinio tobulinimo kursų trūkumo ir (ar) nepakankamos jų kokybės. Manome, kad Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro užsakymu UAB „Sweco Lietuva“ suorganizuotuose ir įvykdytuose tobulinimo kursuose specialistai įgijo ir pagilino žinias bei sustiprino profesinius gebėjimus poveikio visuomenės sveikatai vertinimo srityje.

1.2 Paslaugų apimtis

Paslaugų objektą sudaro:

- visuomenės sveikatos priežiūros specialistų mokymo programos ir mokomosios medžiagos parengimas;
- ir šių specialistų mokymai pagal parengtą programą ir mokomąją medžiagą.

PVSV tobulinimo programa

Tobulinimo programos pavadinimas: Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo gebėjimų stiprinimo priemonių parengimas ir diegimas (32 val.).

Tikslinė dalyvių grupė: Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai (asmenys), dirbantys visuomenės sveikatos priežiūros institucijose, savivaldybių biuruose, savivaldybių gydytojai.

PVSV gebėjimų stiprinimo priemonės

PVSV gebėjimų stiprinimo priemonės diegiamos organizuojant visuomenės sveikatos specialistų, dirbančių visuomenės sveikatos priežiūros įstaigose, savivaldybės ir valstybės institucijose bei įstaigose, mokymus (toliau – PVSV mokymas).

PVSV mokymų metu apmokyta iš viso 59 specialistai – 2 grupės atitinkamai po 31 ir 28 dalyvius grupėje. PVSV mokymų vienai grupei trukmė – 4 dienos (po 8 val., iš viso 32 val.). Bendra mokymų trukmė – 8 dienos (64 val.).

Mokymai suorganizuoti ir atlikti:

- I-oji grupė: 2015.07.20 – 2015.07.-27
- II-oji grupė: 2015.07.27 – 2015.07.30

Mokymai vykdyti lietuvių kalba.

Mokymų pabaigoje atliktas žinių patikrinimas raštu (žr. ataskaitos 3 skyrių).

1.3 Paslaugų atlikimo terminai

Tobulinimo programa tinkamai parengta ir mokymo priemonės suteiktos ne vėliau kaip per 3 (tris) mėnesius nuo Paslaugų sutarties įsigaliojimo dienos.

1 lentelė. Paslaugų atlikimo terminai

Etapo apibūdinimas	Atlikimo terminas	Pastabos
Tarpinė ataskaita	parengiama ir Užsakovui pateikta ne vėliau kaip po 55 kalendorinių dienų nuo Paslaugų sutarties įsigaliojimo dienos.	turi būti pateikta poveikio visuomenės sveikatai vertinimo mokymo programos projektas, poveikio visuomenės sveikatai vertinimo mokymo priemonės ir poveikio visuomenės sveikatai vertinimo mokymo grafikas
PVSV gebėjimų stiprinimo priemonės: <ul style="list-style-type: none"> • Mokymai • Žinių įvertinimas 	I grupė: Liepos mėn. 20-23 dienomis II grupė: liepos mėn. 27-30 dienomis	Mokymo vietoje suteikta mokymams reikalingą techninę ir programinę įrangą bei priemonės, reikalingos kvalifikuotai atlikti mokymus.
Galutinė ataskaita	parengiama ir Užsakovui pateikta ne vėliau kaip po 90 dienų nuo Paslaugų sutarties įsigaliojimo dienos.	visa informacija apie organizuotus PVSV mokymus ir kita paslaugų techninėje specifikacijoje nurodyta informacija.

2 PVSV MOKYMO PROGRAMA

2.1 PVSV mokymo programos tikslas ir rezultatai

PVSV mokymo programos tikslas - tobulinti specialistų, dirbančių poveikio visuomenės sveikatai vertinimo priežiūros srityje, profesinę kvalifikaciją, gilinti specialistų žinias apie poveikio visuomenės sveikatai vertinimą, supažinti su poveikio sveikatai vertinimo naujaisiais metodais, vystyti praktinius įgūdžius.

PVSV mokymo programos rezultatai - dalyvių mokymosi metu įgytos žinios, supratimas, gebėjimai, taikymo sritys, sąlygos. Tobulinimo programos tikslų, tobulinimo rezultatų ir dėstomų dalykų sąsajos.

PVSV mokymo programos dalyvis, baigęs programos kursą, turi žinoti: poveikio visuomenės sveikatos vertinimo esmę, poveikio visuomenės sveikatai vertinimo modelius Lietuvoje ir kitose Europos Sąjungos bei pasaulio šalyse, pagrindinius poveikio

visuomenės sveikatai vertinimo principus, rūšis, lygmenis, vertinimo kokybės užtikrinimo sistemą, poveikio visuomenės sveikatai vertinimo aktualijas, poveikio visuomenės sveikatai vertinimo etapus, vertinimo darbų eigą, teisinius dokumentus, gyventojų sveikatos ir būklės rizikos vertinimą, veiksnius, turinčius įtakos sveikatos būklei. Turi išmanyti reikalavimus, keliamus ataskaitos rengimui, ataskaitos išvadų, rekomendacijų formavimo ypatumus, gerosios patirties pavyzdžius.

Turi gebėti organizuoti ir atlikti poveikio visuomenės sveikatai vertinimą taikant naujausias technologijas ir metodus; apibūdinti poveikio visuomenės sveikatai vertinimą, taikyti pagrindinius poveikio visuomenės sveikatai vertinimo principus, rūšis, laiduoti poveikio visuomenės sveikatai vertinimo kokybės užtikrinimą ir kt. Gebėti nagrinėti ir kritiškai vertinti poveikio visuomenės sveikatai vertinimo sudėtingus atvejus, analizuoti ir pritaikyti gerosios patirties pavyzdžius; naudotis statistiniais duomenų patikimumo vertinimo, triukšmo, kvapo, aplinkos oro sklaidos taršos modeliais ir taikyti juos nagrinėjant PVSV, PAV ar SPAV ataskaitą; pateikti PVSV, teisėkūros sprendimų rengėjams pasiūlymus, sugebėti vertinti alternatyvas, neigiamo poveikio mažinimo priemonės, teikti pasiūlymus, kaip kurti saugią, sveiką, klestinčią bendruomenę; atsižvelgiant į numatomas planų ir programų, politikos, teisėkūros dokumentų pokyčių sveikatai pasekmes, siūlyti rekomendacijas, kaip maksimaliai padidinti naudą ir sumažinti neigiamą poveikį ir riziką sveikatai.

2.2 PVSV mokymo programos aprašo struktūra

PVSV mokymo programa, jos struktūra sudaryta vadovaujantis Sveikatos specialistų tobulinimo programų derinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. V-645 (Žin., 2011, Nr. 81-3981) 22–29 punktų ir 1 priedo reikalavimais tobulinimo programos aprašo struktūrai.

Rengiant mokymo programą naudotasi PSO rekomendacijomis WHO, 2015. Health in all policies: training manual.

2.3 PVSV mokymo modulių sąrašas ir jų trukmė

PVSV mokymo programą sudarė 6 moduliai:

1. Poveikio visuomenės sveikatai samprata;
2. Planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procedūros;
3. Planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo etapai, vertinimo metodai, ataskaitų rengimas, visuomenės informavimas;
4. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo sąsajos su planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimu;

5. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo sąsajos su strateginio pasekmių aplinkai vertinimu;
6. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo sąsajos su sprendinių poveikio vertinimu.

Mokymo moduliai ir jų trukmė akademinėmis valandomis pateikiamas 2 lentelėje „PVSV mokymo planas“ žemiau. PVSV mokymo programa ir tvarkaraštis pateikta šios galutinės ataskaitos atitinkamai 1 ir 2 priede.

2 lentelė. PVSV mokymo planas

Eil. Nr.	Modulių ir temų pavadinimai	Valandų skaičius	
		Teorijai	Praktiniam mokymui
1.	Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo samprata	4	2
1.1.	<i>Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo samprata. Sanitarinės apsaugos zonos samprata Lietuvos visuomenės sveikatai vertinimo istorinė apžvalga. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo esama praktika. PVSV ir SAZ sampratos.</i>	1	-
1.2.	<i>Pasaulio sveikatos organizacijos PVSV koncepcija, PVSV istorinės ištakos, vertybės ir principai.</i>	1	-
1.3.	<i>Poveikio visuomenės sveikatai vertinimas sveikatos politikai formuoti</i>	1	1
Praktinis užsiėmimas			
1.4.	<i>Institucijų vaidmuo poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procese</i>	1	1
1.4.1.	<i>Pagrindinės PVSV rūšys, etapai ir vertinimo išsamumas. Institucijos dalyvaujančios PVSV procese</i>		
1.4.2.	<i>Institucijos, kurios teikia informaciją, poveikio visuomenės sveikatai vertinimui.</i>		
1.4.3.	<i>Institucijų vaidmuo sprendžiant dėl poveikio visuomenės</i>		

Eil. Nr.	Modulių ir temų pavadinimai	Valandų skaičius	
		Teorijai	Praktiniam mokymui
	sveikatai vertinimo reikalingumo		
Praktinis užsiėmimas			
2.	Planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatos vertinimo procedūros	1	-
2.1.	<i>Planuojamos ūkinės veiklos PVSV procedūros Planuojamos ūkinės veiklos organizatoriaus, poveikio visuomenės sveikatai vertintojo, visuomenės sveikatos priežiūros institucijų vykdomos PVSV procedūros.</i> <i>Visuomenės pasiūlymai ir jų įvertinimas</i>	1	
2.2.	<i>PVSV procedūros, kai PVSV, atliekamas PAV ar SPAV apimtyje: planuojamos ūkinės veiklos organizatoriaus, poveikio visuomenės sveikatai vertintojo, visuomenės sveikatos priežiūros institucijų vykdomos PAV ir SPAV procedūros, konsultacijos su visuomene.</i> <i>Procedūrų trukmė.</i> <i>PVSV ataskaitos pateikimo derinti reikalavimai.</i>		
3.	Planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatos vertinimo etapai, vertinimo metodai	12	5
3.1.	<i>Visuomenės sveikatos aspektai teritorijų planavime. Sprendinių poveikio vertinimas</i>	1	
Praktinis užsiėmimas			
3.2.	<i>Mokslinių tyrimų duomenų patikimumas</i>	1	1
Praktinis užsiėmimas			
3.3.	<i>PŪV veiksniai, įtakojantys visuomenės sveikatą, PVSV geografinė vietovė ir veikiama populiacija</i>	1	
3.4.	<i>Poveikio visuomenės sveikatai prognostinis įvertinimas</i>	9	4

Eil. Nr.	Modulių ir temų pavadinimai	Valandų skaičius	
		Teorijai	Praktiniam mokymui
3.4.1.	Stacionarių šaltinių triukšmas	1	1
Praktinis užsiėmimas			
3.4.2.	Jonizuojanti ir nejonizuojanti spinduliuotė ir kiti veiksniai	1	
3.4.3.	Vėjo energetikos objektų triukšmas	2	
3.4.4.	Gruntą ir požemį teršiančių objektų vertinimo principai	1	
3.4.5.	Aplinkos oro tarša	1	1
Praktinis užsiėmimas			
3.4.6.	Kvapai	1	1
Praktinis užsiėmimas			
3.4.7.	Transporto triukšmas	2	1
Praktinis užsiėmimas			
4.	Poveikio visuomenės sveikatos vertinimo sąsajos su planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimu	3	1
4.1.	<i>PAV teisės aktų reikalavimai, PAV atrankos atvejai, Pilno PAV atvejai, Planavimo etapas, kuomet PŪV leistinumai patvirtinami per PAV procedūrą</i>	<i>1</i>	
4.2.	<i>PAV atsakinga institucija ir PAV subjektai, PAV etapai, PAV procedūros; Geroji praktika (GP): būtiniai elementai ir GP standartas, PVSV vaidmuo kiekviename PAV etape, PAV atrankos apimtis ir struktūra, PAV ataskaitų apimtis ir struktūra, PVSV apimtis PAV atrankos dokumente, PAV programoje ir PAV ataskaitoje</i>	<i>1</i>	
4.3.	<i>Poveikių reikšmingumas, poveikių sumavimas, integruotas vertinimas, Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo PAV apimtyje</i>	<i>1</i>	<i>1</i>

Eil. Nr.	Modulių ir temų pavadinimai	Vandų skaičius	
		Teorijai	Praktiniam mokymui
	<i>metodinės rekomendacijos</i>		
Praktinis užsiėmimas			
5.	Poveikio visuomenės sveikatos vertinimo sąsajos su strateginiu pasekmių aplinkai vertinimu	1	
5.1.	<i>SPAV teisės aktų reikalavimai</i>	0,25	
5.2.	<i>SPAV procedūrų apimtis ir struktūra</i>	0,25	
5.3.	<i>Planų ir programų poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodai</i>	0,25	
5.4.	<i>Visuomenė įtraukimas į planų ir programų sprendinių vertinimą. Savivaldybių vaidmuo, nustatant sveikatos ugdymo ir poveikio visuomenės sveikatai vertinimo tikslus.</i>	0,25	
6	Poveikio visuomenės sveikatos vertinimo sąsajos su sprendimų poveikio vertinimu	1	1
6.1.	<i>Teisės aktų reikalavimai, reglamentuojantys sprendimų priėmimą ir įvertinimą</i>	0,25	0,25
6.2.	<i>Klasikinio PVSV taikymas priimant sprendimus Klasikinio PVSV apribojimai dalyvaujant sprendimų priėmime</i>	0,25	0,25
6.3.	<i>PVSV prognostiniai metodai, tinkami vertinant sprendimus</i>	0,25	0,25
6.4.	<i>PSO rekomendacijos WHO, 2015. Health in all policies: training manual.</i>	0,25	0,25
Praktinis užsiėmimas			
7	Baigiamasis egzaminas		1
	Iš viso	22	9

Eil. Nr.	Modulių ir temų pavadinimai	Valandų skaičius	
		Teorijai	Praktiniam mokymui
		32	

2.3.1 Naudoti mokymo metodai

PVSV mokymo metodai parinkti pagal vadovaujantis 2012 m. Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro Sveikatos mokyklos publikuoto leidinio Sveikatos mokymas: mokymo formos ir metodai rekomendacijomis.

Mokymas atlikti taikant šiuos metodus:

- paskaitos;
- praktiniai užsiėmimai;
- diskusijos;
- dalijimasis darbo patirtimi (geroji ir blogoji praktika);
- minčių lietus.

Paskaitos struktūra:

- Įvadas (pristatomas paskaitos turinys).
- Dėstymas (siekiama įtraukti dalyvius į dėstymo procesą diskusijomis).
- Pabaiga (apibendrinimas, pagrindinių dalykų akcentavimas) arba išvados.

Paskaitos pabaigoje dalyvių pasiteirauta ar turi klausimų dėstyta tema ir atsakyta į juos.

Mokymų pabaigoje paskutinę dieną mokymo dalyvių įgytos žinios patikrintos baigiamuoju žinių įvertinimu.

Mokymo valandų paskirstymas:

- 22 mokymo akademinės valandos skirtos paskaitoms.
- 9 mokymo akademinės valandos skirtos praktinėms užduotims, dalijimuisi darbo patirtimi pavyzdžių nagrinėjimui, diskusijomis ir minčių lietu.

- 1 akademinė valanda skirtas žinių įvertinimui ir mokymų užbaigimui.

Kiekvienas mokymų dalyvis gavo paskaitų prezentacijas, kad palengvintų gaunamą žinių įsisavinimą.

Paskaitų medžiaga parengta ir dalyviams pademonstruota pasinaudojant iliustracijas, grafines schemas ir paveikslukus.

Praktinės užduotys orientuotos į informacijos šaltinių paieškos, duomenų bazių valdymo įgūdžių formavimą. Kita svarbi sritis – aplinkos taršos prognozių vertinimo įgūdžių formavimas. Praktinės užduotys pateiktos pritačius mokymo dalyką. Praktinės užduotys buvo integruojamos ir į paskaitą (jos pabaigą), kuomet dėstytojas siekė įtvirtinti žinias ar iliustruoti pateiktą mokymo medžiagą praktine užduotimi.

Paskaitų ir praktinių užduočių metu buvo siekiama dalyvius įtraukti į grupių diskusijas, dalytis darbo patirtimi.

Buvo stengiamasi inicijuojamas minčių lietu, kuomet buvo nagrinėjamos sudėtingos temos, arba nebuvo vieningo atsakymo į mokymų dalyvių užduodamus klausimus.

2.4 Praktinės užduotys ir jų trukmė

Įvykdyti praktiniai užsiėmimai ir jų trukmė pateikiama 2 lentelėje „PVSV mokymo planas“. Praktinių užsiėmimų metu dalyviai buvo padalinti į 3-5 asmenų grupes, skirtos skirtingos arba vienodos užduotys, kurios atliktos komandiniu principu. Užduoties pabaigoje kiekvienos grupės atstovas pateikė auditorijai sprendimo būdus ir rezultatus. Užduočių sprendimuose kilusi problematika aptarta diskusijose bendrai su visais grupės dalyviais.

2.5 Mokymo priemonės

Mokymo dalyviams buvo pateiktos šios PVSV mokymo priemonės (žr. atitinkamus šios ataskaitos priedus):

- mokymo programos metodinė medžiaga mokymų dalyviams (4 priedas);
- praktinės užduotys ir su jomis susijusi medžiaga mokymų dalyviams (5 priedas);
- skaidrių, kurios buvo naudojamos mokymų metu, komplektas (6 priedas);
- žinių įvertinimo testas (9 priedas);
- mokymų kokybės vertinimo klausimynas (13 priedas).

2.6 Mokymo programos dėstytojai

PVSV mokymo programą įgyvendino, paskaitas dėstė, patirtimi dalinosi, praktines užduotis organizavo 9 (devyni) dėstytojai/lektoriai.

3 lentelė. Preliminarus dėstytojų sąrašas

Eil. Nr.	Specialisto kvalifikacijos kryptis	Vardas ir pavardė (jeigu žinoma)	Išsilavinimo reikalavimai	Esama darbovietė	Patirtis
1.	Visuomenės sveikatos specialistas	Irena Taraškevičienė	Aukštasis medicininis	Projekto vadovas, UAB „Sweco Lietuva“	Ilgametė patirtis rengiant PVSV (daugiau kaip 10 metų), fizinio asmens licencija atlikti poveikio visuomenė sveikatai vertinimą
2.	SAZ specialistas, hidrogeologas	Rimantas Prušinskas	Aukštasis inžinerinis	Vyriausias specialistas, UAB „Sweco Lietuva“	Ilgametė patirtis vertinant aplinkos oro taršą
3.	Aplinkos triukšmo taršos vertinimo specialistas	Vytas Jatkauskas	Aukštasis inžinerinis	Vyriausias specialistas, UAB „Sweco Lietuva“	Ilgametė patirtis (6 metai) modeliuojant ir vertinant triukšmo sklaidą
4.	Aplinkos oro taršos ir kapų sklaidos vertinimo specialistas	Justinas Musteikis	Aukštasis inžinerinis	Projekto vadovas, UAB „Sweco Lietuva	Ilgametė patirtis vertinant aplinkos oro taršą Ilgametė patirtis modeliuojant ir vertinant kvapų sklaidą

Eil. Nr.	Specialisto kvalifikacijos kryptis	Vardas ir pavardė (jeigu žinoma)	Išsilavinimo reikalavimai	Esama darbovietė	Patirtis
5.	Architektas inžinierius urbanistas	Mindaugas Pakalnis	Aukštasis inžinerinis	Vyriausias architektas – urbanistas, UAB „Sweco Lietuva	Ilgametė patirtis architektūros ir teritorijų planavimo srityje, subalansuotos urbanistinės plėtros sukūrimas
6.	Visuomenės sveikatos specialistas	Marius Strička	Aukštasis medicininis	-	Ilgametė patirtis rengiant visuomenės sveikatos vertinimo metodinius dokumentus
7.	Visuomenės sveikatos specialistas	dr. Romualdas Gurevičius	Aukštasis medicininis	-	Ilgametė patirtis rengiant visuomenės sveikatos vertinimo metodinius dokumentus
8.	Visuomenės sveikatos specialistas	Jolanta Nemaniūtė- Gužienė	Aukštasis medicininis	-	Ilgametė patirtis rengiant visuomenės sveikatos vertinimo metodinius dokumentus
9.	Visuomenės sveikatos specialistas	dr. Eglė Gaulė	Aukštasis medicininis	-	Ilgametė patirtis rengiant visuomenės sveikatos vertinimo metodinius dokumentus

Lektorių kvalifikaciją įrodantys dokumentai (laisvos formos CV bei išsilavinimą patvirtinantys dokumentai) pateikiami šios galutinės ataskaitos 7 priede.

3 PVSV MOKYMAI

PVSV kartotiniai mokymai (sutarties sąlyga: iki 50 specialistų, t.y. dvi grupės po 25 dalyvius), suderinus vietą su Užsakovu, organizuoti ir praveisti Vilniuje, Ecotel viešbučio konferencijų salėje laikotarpiais:

- 2015.07.20 – 2015.07.23
- ir 2015.07.27 – 2015.07.30.

Buvo suplanuota kiekvienai grupei iki 12 dalyvių (iš viso 24 dalyviai iki 3 nakvynių) suteikti apgyvendinimo viešbutyje galimybę. Mokymų vykdytojas UAB „Sweco Lietuva“ sulaukė didelio PVSV specialistų susidomėjimo organizuojamais mokymais ir poreikio juose dalyvauti. Numatytas dalyvių skaičius (iki 50 specialistų) buvo viršytas ir faktiškai apmokyti 59 specialistai, t.y. 18% daugiau nei planuota. Pagal galimybes 6 dalyviams papildomai buvo pasiūlytos apgyvendinimo paslaugos. Iš viso apgyvendinta 30 dalyvių (po 3 nakvynes) anksčiau nurodytais mokymų vykdymo laikotarpiais.

Kaip numatyta paslaugų teikimo sutartyje, mokymų vykdymo metu buvo organizuojamos dvi kavos pertraukos ir pietūs visiems mokymų dalyviams ir lektoriams.

PVSV mokymo metu apmokyti 59 specialistai – I-oje grupėje 31 dalyvis, II-oje grupėje – 28 dalyviai.

PVSV mokymo vienai grupei trukmė – 4 dienos (po 8 val., iš viso 32 val.). Bendra mokymų trukmė – 8 dienos (64 val.).

PVSV mokymų tvarkaraštis pateikiamas šios ataskaitos 2-ame priede.

PVSV mokymai atlikti auditorijoje, kurioje atitinkamai pagal suformuotos grupės dydį buvo įrengtos sėdimos mokymo vietos. Auditorija aprūpinta reikalinga įranga: nešiojamasis kompiuteris; multimedia projektorius, kuriuo galima demonstruoti video medžiagą; rašymo lenta; prieiga prie interneto.

Visi mokymų dalyviai, be privalomosios mokymų medžiagos, buvo aprūpinti rašymo priemonėmis bei bloknetais.

PVSV mokymo dalyviai kiekvieną dieną buvo registruojami mokymų vykdymo vietoje. Dalyvių sąrašai Užsakovui pateikiami kartu su šia Galutine ataskaita (8 priedas).

PVSV mokymų metu visiems dalyviams pateikti dalomosios ir demonstruojamosios medžiagos komplektai:

- Dalyvio apklausos anketa (perduota užsakovui kartu su galutine ataskaita atskiru segtuvu);

- Mokymų tvarkaraštis;
- Dalomoji medžiaga, skirta programos dalyviui.
- Skaidrių, kurios naudojamos mokymu metu, komplektas.

Mokymo pabaigoje dalyviams pateiktas baigiamasis žinių patikrinimo testas (9 priedas, atskiras segtuvas). Žinių patikrinimo metu kursantai raštu atsakė į klausimus, pateiktus testo forma (29 klausimai). Vertinimo kriterijai: paskaitose dėstytų žinių įsisavinimas, gebėjimas įgytas žinias taikyti interpretuojant duotas situacijas. Teigiamai vertinama, kai teisingai atsakoma į ne mažiau kaip 80 proc. testo klausimų. I-osios ir II-osios grupių mokymų dalyvių žinių įvertinimas pateikiamas šios ataskaitos 10 priede. Teigiamą įvertinimą gavusiems dalyviams įteikti pažymėjimai.

Mokymų baigimo pažymėjimus, gavus Užsakovo pritarimą bei suderinus tekstą, išdavė mokymų organizatorius UAB „Sweco Lietuva“. Juose nurodyta:

- pažymėjimo registracijos numeris, pažymėjimą gavusio asmens vardas, pavardė, mokymų trukmė (data), tema, valandų skaičius;
- pažymėjimas pasirašytas UAB „Sweco Lietuva“ prezidento bei patvirtintas spaudu.

Mokymų baigimo pažymėjimų forma ir pažymėjimus gavusių dalyvių sąrašai pateikiami atitinkamai 11 ir 12 prieduose.

PVSV mokymo dalyviai užpildė anoniminis klausimynus (13 priedas, atskiras segtuvas) apie dėstymo kokybę ir naudingumą, dėstymo trūkumus.

Mokymų kokybės vertinimo klausimyno analizės, atskirai I-osios ir II-osios grupių, santrauka (vidurkis) pateikiama 4 lentelėje. Detali kokybės įvertinimo suvestinė pagal dalyvių užpildytus anoniminius klausimynus pateikiama ataskaitos 14 priede.

4 lentelė. Mokymų kokybės vertinimo vidurkis, atskirai I-osios ir II-osios grupių

I grupė (2015.07.20 – 2015.07.23)	VIDURKIS
<u>Bendras programos vertinimas</u>	-
Bendras programos vertinimas	9,13
Pateiktos teorinės informacijos vertinimas	9,06
Praktinės mokymų dalies vertinimas	8,52
<u>Mokymų organizavimo kokybės vertinimas</u>	
Mokymų trukmė	9,13
Mokymų laiko planavimas	9,17
Komunikacija prieš mokymus	8,77

<u>Mokymo medžiagos ir lektorių darbo vertinimas</u>	-
<u>1 modulis</u>	-
<u>Lektoriaus darbo mokymų metu vertinimas</u>	-
Dėstymo kokybė	9,39
Naudoti mokymo metodai	9,23
Bendravimas su auditorija	9,55
<u>Mokymų kokybės vertinimas</u>	
Gautos informacijos aktualumas	9,26
Pateiktos medžiagos praktinė vertė	9,06
Mokymų nauda ir pritaikomumas tiesioginiame darbe	8,90
<u>Praktikinių užduočių įvertinimas</u>	
Prasmingos ir naudingos tiesioginiame darbe	8,81
Gana sunkios, reikėjo daug pastangų jas atlikti	8,19
Atitiko mokymų metu nagrinėtą teorinę medžiagą	9,10
<u>2 modulis</u>	
<u>Lektoriaus darbo mokymų metu vertinimas</u>	
Dėstymo kokybė	9,26
Naudoti mokymo metodai	9,23
Bendravimas su auditorija	9,45
<u>Mokymų kokybės vertinimas</u>	
Gautos informacijos aktualumas	9,10
Pateiktos medžiagos praktinė vertė	9,13
Mokymų nauda ir pritaikomumas tiesioginiame darbe	9,13
<u>Praktikinių užduočių įvertinimas</u>	
Prasmingos ir naudingos tiesioginiame darbe	9,06
Gana sunkios, reikėjo daug pastangų jas atlikti	8,39
Atitiko mokymų metu nagrinėtą teorinę medžiagą	9,13
<u>3 modulis</u>	
<u>Lektoriaus darbo mokymų metu vertinimas</u>	
Dėstymo kokybė	9,23
Naudoti mokymo metodai	9,16
Bendravimas su auditorija	9,29
<u>Mokymų kokybės vertinimas</u>	
Gautos informacijos aktualumas	9,13
Pateiktos medžiagos praktinė vertė	9,10
Mokymų nauda ir pritaikomumas tiesioginiame darbe	9,13
<u>Praktikinių užduočių įvertinimas</u>	
Prasmingos ir naudingos tiesioginiame darbe	9,03
Gana sunkios, reikėjo daug pastangų jas atlikti	8,48
Atitiko mokymų metu nagrinėtą teorinę medžiagą	9,03

<u>4 modulis</u>	
<u>Lektoriaus darbo mokymų metu vertinimas</u>	
Dėstymo kokybė	9,29
Naudoti mokymo metodai	9,13
Bendravimas su auditorija	9,26
<u>Mokymų kokybės vertinimas</u>	
Gautos informacijos aktualumas	9,10
Pateiktos medžiagos praktinė vertė	8,97
Mokymų nauda ir pritaikomumas tiesioginiame darbe	8,94
<u>Praktikinių užduočių įvertinimas</u>	
Prasmingos ir naudingos tiesioginiame darbe	9,00
Gana sunkios, reikėjo daug pastangų jas atlikti	8,42
Atitiko mokymų metu nagrinėtą teorinę medžiagą	8,94
<u>5 modulis</u>	
<u>Lektoriaus darbo mokymų metu vertinimas</u>	
Dėstymo kokybė	9,06
Naudoti mokymo metodai	9,10
Bendravimas su auditorija	9,10
<u>Mokymų kokybės vertinimas</u>	
Gautos informacijos aktualumas	8,94
Pateiktos medžiagos praktinė vertė	8,97
Mokymų nauda ir pritaikomumas tiesioginiame darbe	9,00
<u>Praktikinių užduočių įvertinimas</u>	
Prasmingos ir naudingos tiesioginiame darbe	8,81
Gana sunkios, reikėjo daug pastangų jas atlikti	8,68
Atitiko mokymų metu nagrinėtą teorinę medžiagą	8,81
<u>6 modulis</u>	
<u>Lektoriaus darbo mokymų metu vertinimas</u>	
Dėstymo kokybė	9,13
Naudoti mokymo metodai	9,10
Bendravimas su auditorija	9,06
<u>Mokymų kokybės vertinimas</u>	
Gautos informacijos aktualumas	8,71
Pateiktos medžiagos praktinė vertė	8,71
Mokymų nauda ir pritaikomumas tiesioginiame darbe	8,45
<u>Praktikinių užduočių įvertinimas</u>	
Prasmingos ir naudingos tiesioginiame darbe	8,90
Gana sunkios, reikėjo daug pastangų jas atlikti	8,35
Atitiko mokymų metu nagrinėtą teorinę medžiagą	8,71

II grupė (2015.07.27 – 2015.07.30)	VIDURKIS
<u>Bendras programos vertinimas</u>	-
Bendras programos vertinimas	9,04
Pateiktos teorinės informacijos vertinimas	9,04
Praktinės mokymų dalies vertinimas	8,74
<u>Mokymų organizavimo kokybės vertinimas</u>	
Mokymų trukmė	8,43
Mokymų laiko planavimas	9,22
Komunikacija prieš mokymus	9,26
<u>Mokymo medžiagos ir lektorių darbo vertinimas</u>	-
<u>1 modulis</u>	-
<u>Lektoriaus darbo mokymų metu vertinimas</u>	-
Dėstymo kokybė	9,57
Naudoti mokymo metodai	9,57
Bendravimas su auditorija	9,71
<u>Mokymų kokybės vertinimas</u>	
Gautos informacijos aktualumas	9,07
Pateiktos medžiagos praktinė vertė	9,00
Mokymų nauda ir pritaikomumas tiesioginiame darbe	8,96
<u>Praktikinių užduočių įvertinimas</u>	
Prasmingos ir naudingos tiesioginiame darbe	8,39
Gana sunkios, reikėjo daug pastangų jas atlikti	8,36
Atitiko mokymų metu nagrinėtą teorinę medžiagą	9,07
<u>2 modulis</u>	
<u>Lektoriaus darbo mokymų metu vertinimas</u>	
Dėstymo kokybė	9,36
Naudoti mokymo metodai	9,29
Bendravimas su auditorija	9,44
<u>Mokymų kokybės vertinimas</u>	
Gautos informacijos aktualumas	8,89
Pateiktos medžiagos praktinė vertė	8,93
Mokymų nauda ir pritaikomumas tiesioginiame darbe	8,79
<u>Praktikinių užduočių įvertinimas</u>	
Prasmingos ir naudingos tiesioginiame darbe	8,43
Gana sunkios, reikėjo daug pastangų jas atlikti	7,89
Atitiko mokymų metu nagrinėtą teorinę medžiagą	8,57
<u>3 modulis</u>	

<u>Lektoriaus darbo mokymų metu vertinimas</u>	
Dėstymo kokybė	9,18
Naudoti mokymo metodai	9,14
Bendravimas su auditorija	9,21
<u>Mokymų kokybės vertinimas</u>	
Gautos informacijos aktualumas	8,86
Pateiktos medžiagos praktinė vertė	9,07
Mokymų nauda ir pritaikomumas tiesioginiame darbe	8,89
<u>Praktikinių užduočių įvertinimas</u>	
Prasmingos ir naudingos tiesioginiame darbe	8,79
Gana sunkios, reikėjo daug pastangų jas atlikti	8,11
Atitiko mokymų metu nagrinėtą teorinę medžiagą	9,14
<u>4 modulis</u>	
<u>Lektoriaus darbo mokymų metu vertinimas</u>	
Dėstymo kokybė	9,29
Naudoti mokymo metodai	9,21
Bendravimas su auditorija	9,32
<u>Mokymų kokybės vertinimas</u>	
Gautos informacijos aktualumas	9,04
Pateiktos medžiagos praktinė vertė	8,93
Mokymų nauda ir pritaikomumas tiesioginiame darbe	8,89
<u>Praktikinių užduočių įvertinimas</u>	
Prasmingos ir naudingos tiesioginiame darbe	8,75
Gana sunkios, reikėjo daug pastangų jas atlikti	8,14
Atitiko mokymų metu nagrinėtą teorinę medžiagą	8,86
<u>5 modulis</u>	
<u>Lektoriaus darbo mokymų metu vertinimas</u>	
Dėstymo kokybė	9,32
Naudoti mokymo metodai	9,21
Bendravimas su auditorija	9,46
<u>Mokymų kokybės vertinimas</u>	
Gautos informacijos aktualumas	8,89
Pateiktos medžiagos praktinė vertė	8,82
Mokymų nauda ir pritaikomumas tiesioginiame darbe	8,75
<u>Praktikinių užduočių įvertinimas</u>	
Prasmingos ir naudingos tiesioginiame darbe	8,96
Gana sunkios, reikėjo daug pastangų jas atlikti	8,39
Atitiko mokymų metu nagrinėtą teorinę medžiagą	9,11

<u>6 modulis</u>	
<u>Lektoriaus darbo mokymų metu vertinimas</u>	
Dėstymo kokybė	9,36
Naudoti mokymo metodai	9,29
Bendravimas su auditorija	9,43
<u>Mokymų kokybės vertinimas</u>	
Gautos informacijos aktualumas	8,82
Pateiktos medžiagos praktinė vertė	8,86
Mokymų nauda ir pritaikomumas tiesioginiame darbe	8,57
<u>Praktikinių užduočių įvertinimas</u>	
Prasmingos ir naudingos tiesioginiame darbe	8,79
Gana sunkios, reikėjo daug pastangų jas atlikti	8,18
Atitiko mokymų metu nagrinėtą teorinę medžiagą	9,11

Atsižvelgiant į gautus I grupės kokybės vertinimo rezultatus buvo patobulinta II-osios grupės mokymų programa bei dėstymo metodai. Esminiai pakeitimai/papildymai:

- pagal dalyvių susidomėjimą pakoreguota kai kurių paskaitų trukmė;
- skirta daugiau laiko geros/blogos praktikos pavyzdžiams bei jų aptarimui;
- papildytos paskaitų skaidrės aktualiomis temomis/klausimais.

Tobulinimo kokybės užtikrinimą atliko tobulinimo programos vadovas su programoje dalyvaujančiais dėstytojais.

Pažymėtina, kad įvertinus anoniminius dalyvių vertinimo klausimynus, didžioji dauguma kursantų nurodė, kad praktinės užduotys buvo „gana sunkios, reikėjo daug pastangų jas atlikti“. Tai rodo, kad visuomenės sveikatos specialistams trūksta ne tik teorinių žinių, bet ir praktinės patirties. Darytina išvada, kad tokio ir panašaus pobūdžio mokymai visuomenės sveikatos specialistams reikalingi ir naudingi.

4 PARAMA DARBO GRUPEI

Bendrovė UAB „Sweco Lietuva“, be bendrovės ekspertų, dirbti projekte paskyrė ir kitus specialistus, kurie teikia reikalingą specifinę profesinę paramą projekto darbo grupei.

PVSV mokymo pasirengimui bei kitiems darbams projekto apimtyje reikalingos dokumentų spausdinimo ir kopijavimo paslaugas, pasinaudodamas turima reikalinga technine įranga, atliko Paslaugų vykdytojas UAB Sweco Lietuva“.

PRIEDAI